

ηγέρθη τρίτην φοράν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰβάν Βασιλιέβιτς, τοῦ τραπεροῦ καλουμένου, ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὰ ἐκ Νοβογρόδης λάφυρα, ἠύρυνε τὸ τεῖχος τῆς, καὶ ἔκτισε τοὺς πύργους τοῦ Κρεμλίνου. Ἐχει νῦν περὶ τὰ εἴκοσι μίλια περιμέτρου, καὶ περιέχει πληθυσμὸν περὶ τὰς τετρακοσίας χιλιάδας. Τὸ Κρεμλίνον, ὁ ἀρχικὸς πύργος τῆς πόλεως, εἶναι ἔτι καὶ νῦν τὸ κεντρικὸν αὐτῆς σημεῖον. Ἐξ αὐτοῦ ἐξικουῦνται αἱ ὁδοί, ὡς αἱ ἀκτίνες ἐνός τροχοῦ, οὐδὲν ὅμως εὐθέως ἀλλ' ἐλκισοειδῶς. Ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ τὸ Κρεμλίνον δεσπόζει πάσης τῆς πόλεως. Ὁ μέγας αὐτοῦ πύργος τοῦ Ἰβάν Βελίκου ἔχει ὀκταγώνου σχῆμα· ἡ ἀκροτάτη δὲ αὐτοῦ χρυσοβαφὴς κορυφὴ ἀνέρχεται εἰς ὕψος τριακοσίων εἴκοσι πέντε ποδῶν ὑπεράνω τῶν θεμελίων του. Τὸ κάτω πάτωμα τοῦ πύργου, ἔχοντος πέντε πατώματα, χρησιμεύει ὡς ἐκκλησία. Εἰς τὰ ἐξῆς τρία πατώματα κρέμονται τριάκοντα τέσσαρες κώδωνες ποικίλου μεγέθους, ὁ μέγιστος τῶν ὁποίων ζυγίζει ἐξήκοντα τέσσαρας τόνους. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ἢ ὁ κώδων οὗτος μέγας εἶναι μόλις τὸ ἓν τέταρτον κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ Τζάρου τῶν Κωδῶνων, ὅστις ἵσταται ἐπὶ βάρθρου ἐκ γρανίτου παρὰ τῇ βάσει τοῦ πύργου. Ὁ μέγας οὗτος κώδων τῆς Μόσχας ἐχύθη ἀρχικῶς περὶ τὸ 1600 ἔτος ἀλλ' ἐχύθη πάλιν δις, τελευταῖον ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορίας Ἀννης ἐν ἔτει 1733. Τέσσαρα ἔτη ὕστερον, ἔπεσε κατὰ τὴν πυρκαϊάν καὶ ἐν μέγα τμήμα αὐτοῦ ἀπεκόπη. Ἐκ τοῦ χρόνου ἐκείνου μέχρι τοῦ 1836 ἔκειτο τεθαμμένος ἐν τῷ ἐδάφει, ὅταν ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος διέταξε νὰ τὸν θέτῃσιν, ἐν ᾗ θέσει νῦν εὐρίσκεται. Ὁ κώδων ἔχει εἴκοσι περίπου ποδῶν ὕψος, εἴκοσι καὶ ἐνός ποδῶν διάμετρον, καὶ ζυγίζει ὑπὲρ τὰς τετρακοσίας τεσσαράκοντα χιλιάδας λίτρας. Ὡς λέγει ἡ παράδοσις ὅταν ὁ κώδων οὗτος ἐχύνετο ὁ λαὸς ἔρριψεν ἐντὸς τῶν καμίνων μεγάλας ποσότητας χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ὡς ἀναθήματα τὸ μέταλλον αὐτοῦ ἐκτιμᾶται ἄνευ ὑπερβολῆς εἰς 1,500,000 φρ.

Τὰ τεῖχη τοῦ Κρεμλίνου, ἔχοντ' ὑπὲρ τὸ ἓν μίλιον καὶ τέταρτον περίμετρον, ἔχουσι περὶ τὰς πέντε πύλας, εἰς ἐκάστην τῶν ὁποίων ἀποδίδεται θρησκευτικὴ ἢ ἱστορικὴ σημασία. Ἡ μᾶλλον τιμωμένη ἐκ τῶν πυλῶν τούτων εἶναι ἡ ὑπεράνω αὐτῆς ἔχουσα εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος, τοσοῦτον ἐξίτηλον ὑπὸ τοῦ χρόνου ὥστε μόλις ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ τοὺς χαρακτῆρας αὐτῆς, μέγας δὲ ἀρχαῖος λαμπτήρ ἤρτηται ἐξ ἀλύσεων πρὸ αὐτῆς. Ἡ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀμαυρωθεῖσα αὕτη εἰκὼν πιστεύεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς ἔχουσα θαυματούργους δυνάμεις. Ἐφύλαξε τὴν Μόσχαν ἀπὸ τῶν Τατάρων κατέβαλε τὸν λοιμὸν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Αἰκατερίνης· ἀπέστρεψε τὸν χεῖμαρρον τῆς γαλλικῆς ἐπιδρομῆς καὶ ἔσωσε τὴν Ῥωσίαν. Ἡ πύλη αὕτη καλεῖται ἡ Ἰερὰ Πύλη, οὐδεὶς δὲ ῥῶσος δύναται νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς χωρὶς νὰ προσκυνήσῃ καὶ ποιήσῃ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ· πᾶς δὲ ξένος ὀφείλει νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν κεφαλὴν.

Καὶ τοὶ ἡ Μόσχα σχεδὸν καθολοκληρίαν κατεστρά-

φη ἐν ἔτει 1812 καὶ τὸ Κρεμλίνον μεγάλως ἐβλάβη ἢ τε πόλις καὶ ἡ ἀκρόπολις παρουσιάζουσι σχεδὸν τὴν αὐτὴν ἐμφάνειαν καὶ τὸν αὐτὸν ἀρχιτεκτονικὸν χαρακτῆρα ὅστις διέκρινεν αὐτὰ πρὸ τοῦ ἐμπρησμοῦ.

ΜΕΓΑΛΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

Γ'.

ΕΝ τοῖς νεωτέροις χρόνοις πλείσται μεγαλουπόλεις ἔχουσιν ἐκτεταμένην δημοσίαν βιβλιοθήκην. Ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ νομοθετικῆς πράξεως ἐν ἔτει 1850 πᾶσα πόλις καὶ κώμη δύναται νὰ καθιδρύσῃ τὴν δημοσίαν αὐτῆς βιβλιοθήκην δημοσίᾳ δαπάνῃ. Ἡ δαπάνη αὕτη εἶναι σχετικῶς μικρὰ ἕνεκα τῆς εὐθυνίας τῶν βιβλίων καὶ τῆς τυπώσεως ἐν τοῖς χρόνοις ἡμῶν. Ἡ φήμη τῶν ἀρχαίων συλλογῶν κεῖται, βεβαίως, ἐν τοῖς ἀνεκτιμήτοις αὐτῶν χειρογράφοις, ἀλλὰ σπάνια ἐντυπα βιβλία καὶ ιδιόρρυθμοι ἐκδόσεις ζητοῦνται μετ' ἴσου ζήλου ὅσον σπάνια χειρόγραφα. Τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον ἐπλήρωσε περὶ τὰς 1000 λίρας δι' ἓνα μόνον τόμον.

Αἱ τρεῖς μέγισται βιβλιοθήκαι τῶν νεωτέρων χρόνων εἰσὶν ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη ἐν Παρίσις, ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου, καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ Βιβλιοθήκη ἐν Πετρούπολει. Ἡ πρώτη τούτων ἤρξατο ἐν τῷ μέσῳ τῆς δεκάτης τετάρτης ἐκατονταετηρίδος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Ἀγαθοῦ, διὰ δεκαεννέα τόμων! Ὑπὸ τὸν διάδοχον αὐτοῦ Κάρολον τὸν Ε' ἐφθάσεν εἰς τὸν ἀριθμὸν 1000 τόμων, πάντων ἐννοεῖται ἐν χειρογράφοις. Βαθμυδὸν ἤρξαντο μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Κόλθερτ, ὅτε τὰ μέγιστα ἠυξήθη, ὥστε περὶ τὸ τέλος τῆς βασιλείας Λουδοβίκου ΙΔ' περιελάμβανε περὶ τὰς 70,000 τόμων. Ἐν ἔτει 1737 ἠνοίχθη ἐλευθέρᾳ εἰς τὸ κοινόν. Μεγάλαι προσθήκαι ἐγένοντο εἰς αὐτὴν διαρκούσης τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος, ὅστις μεγάλως διεπράξατο ἀρπαγὰς ἐπὶ ξένων θησαυρῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς δημεύσεως. Ὁ τελευταῖος αὐτοκράτωρ ἀνήγειρε νέαν οἰκοδομήν διὰ τὴν ἐθνικὴν ταύτην βιβλιοθήκην, περιέχουσαν δύο μεγάλα ἀναγνωστήρια. Μία τῶν αἰθουσῶν τούτων χρησιμεύει διὰ τοὺς ἀναγνώστας ἐν γένει, ἡ δὲ δευτέρα διὰ τοὺς ἐργαζομένους ἀναγνώστας, ὡς τὸ ὄνομα αὐτῆς *salle de travail* δεικνύει. Ἡ βιβλιοθήκη διακρίνεται πρὸς τούτοις καὶ ἐκ τοῦ μετ' ἐπιμελείας συντεταγμένου καταλόγου βασιζομένου ἐπὶ τῆς καθ' ὕλην ταξινομήσεως. Ὁ κατάλογος οὗτος δὲν εἶναι ἔτι πλήρης ἀλλ' εἶναι μεγίστης ἀξίας ἕνεκα τῶν ἀρίστων ἀλλὰ συντόμων βιβλιογραφικῶν σημειώσεων τῶν ἐπὶ τοῦ τίτλου ἐκάστου βιβλίου προσθεθειμένων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τόμων τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἀνέρχεται νῦν εἰς ἐν καὶ ἥμισυ ἑκατομ. μὴ συμπεριλαμβανομένων πολλῶν καὶ πολυτίμων χειρογράφων, χαρτῶν καὶ σχεδιογραφημάτων.

Ἡ αὐτοκρατορικὴ βιβλιοθήκη τῆς Πετρούπολεως ἐσχηματίσθη κυρίως ἐκ πῆς μεγάλης συλλογῆς ἣν κατήρτισαν οἱ ἀδελφοὶ Σαλούτσκη, δύο ἐλευθερόφρονες

Πολωνοὶ ἐπίσκοποι. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐτέθη ἐν Βαρσοβίᾳ περὶ δὲ τὸ τέλος τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἦτον ἡ μεγίστη τοῦ κόσμου βιβλιοθήκη. Ἐγένετο κοινὴ ἐν ἔτει 1747 καὶ ἐν ἔτει 1795 ὅποτε κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Σουβάρωφ περιεῖχε 262,000 τόμους. Οἱ τόμοι οὗτοι ἐτέθησαν ἐν κιβωτίοις καὶ ἐστάλησαν εἰς Πετρούπολιν ὡς ὁ Τζάρος Πέτρος ἔπραξε καὶ διὰ πᾶν ὅ,τι ἡδυνήθη νὰ εὕρῃ κατὰ τὴν εἰς Κουρλανδίαν ἐπιδρομὴν του. Ἐν συνόλῳ ἡ Αὐτοκρατορικὴ βιβλιοθήκη τῆς Πετροπόλεως περιλαμβάνει νῦν ὑπὲρ τὸ ἐν ἑκατομ. τόμων. Οὗτοι εἰσὶν ἀποτεθειμένοι ἐν καλῷ μεγάρῳ ἐν ᾧ ὑπάρχει θάσις καὶ διὰ 400 ἀναγνώστας. Εἶναι ἀνοικτὴ εἰς πάντας, καὶ ἐὰν μὴ ὑπεμείνησκε τὴν κατακτῆσιν καὶ τὴν δήμευσιν, θὰ ἀπετέλει μέρος τῆς δόξης τῆς Ῥωσσίας.

Ἡ ἐθνικὴ βιβλιοθήκη ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ καίτοι ἦττον ἐκτεταμένη τῆς τῶν Παρισίων εἶναι ἀνωτέρω ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις πασῶν τῶν λοιπῶν βιβλιοθηκῶν. Εἶναι πλουσία ἐν τῇ Σινικῇ, Ἰαπωνικῇ καὶ ἄλλαις ἀνατολικαῖς φιλολογίαις. Αἱ συλλογαὶ αὐτῆς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τοῖς διαφοροῖς κλάδοις τῆς γενικῆς φιλολογίας εἰσὶν ἱκανῶς πλήρεις, καὶ ἐν τισὶ κλάδοις πληρέσταται. Αἱ ἐλλείψεις αὐτῆς ἐν τῇ μουσικῇ καὶ τῇ Ἀμερικανικῇ φιλολογίᾳ ταχέως νῦν ἀναπληροῦνται. Ἐχει λαμπρὸν κυκλοτερὲς ἀναγνωστήριον περὶ τὸ ὅποιον οἱ κατάλογοι εἰσὶ θεθειμένοι. Ὁ γενικὸς κατάλογος περιλαμβάνει 1500 τόμους. Ἀφοῦ ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ εὕρῃ τὸν τίτλον τοῦ βιβλίου τὸ ὅποιον θέλει ἐν τῷ καταλόγῳ, οὐδὲν ἔτερον ἔχει νὰ πράξῃ ἢ νὰ τὸν ἀντιγράψῃ ὁμοῦ μὲ τινὰς λεπτομερεῖας περιλαμβανούσας τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὸ γράμμα καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἑδρας ἣν ἐξελέξατο ἐπὶ ἐντύπου σχεδίου, τοῦτο δὲ νὰ θέσῃ ἐν καλαθίῳ δοχεῖῳ. Ἐκεῖθεν λαμβάνεται ὑπὸ τινος ὑπαλλήλου εἰς τὸ μέρος τῆς βιβλιοθήκης τὸ ὅποιον ἐνδείκνυται ἐν τῇ σημειώσει, ἅμα δὲ ὡς ἐπιτρέψῃ ὁ χρόνος, τὸ βιβλίον τίθεται ἐνώπιον τοῦ ἀναγνώστου παρὰ τῇ ἑδρᾷ αὐτοῦ, τὸ δὲ δεξιὸν κρττεῖται ἕως οὗ τὸ βιβλίον πάλιν παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὑπαλλήλων ἐν τῇ κεντρικῇ τραπέζῃ. Τὰ παρὰ τοῦ ἀναγνώστου ἀπαιτούμενα εἶναι ἡσυχία καὶ ἀποχὴ ἀπὸ σημειώσεων ἐπὶ βιβλίου οἰοῦν ὅποτε παραδιδόμενου εἰς αὐτόν ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους, ἀναγκαιοῦντας πρὸς κοινὴν ἡσυχίαν πάντων καὶ ἀσφαλὴ διατήρησιν τῶν βιβλίων, ὁλόκληρος ἡ βιβλιοθήκη εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀναγνώστου. Οὐδὲν βιβλίον ἢ χειρόγραφον ὅσον ἢ ἂν ἢ σπάνιον ἀποποιεῖται εἰς οἰοῦν ὅποτε, πάντα δὲ εἰσὶν ἐλεύθερα πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν.

Ἡ μεγαλοπρεπὴς αὕτη βιβλιοθήκη ὀφείλει τὴν ἐπιτυχίαν τῆς εἰς δραστηρίαν ἐνέργειαν καὶ συστηματικὴν προσπάθειαν. Δὲν εἶχε πολλὰ ἔτη πρὸς αὐξήσιν καὶ συναγωγὴν ὡς ἡ τῶν Παρισίων, οὐδὲ ὀφείλεται εἰς τὰ λάφυρα τῆς κατακτῆσεως ὡς ἡ τῆς Πετροπόλεως. Ἐρχεται νῦν εἰς δευτέραν τάξιν τῆς τῶν Παρισίων, τὸ ἐνεστὸς δ' αὐτῆς περιεχόμενον ἀνέρχεται σχεδὸν εἰς ἐν ἑκατομ. καὶ τέταρτον, καὶ σχεδὸν 30000

χειρόγραφα· ἐτησίως δὲ αὐξάνει κατὰ 100,000 ἀντίτυπα.

Δευτέρα κατὰ τὴν σημασίαν μεταξὺ τῶν ἀγγλικῶν βιβλιοθηκῶν εἶναι ἡ Βοδλεϊανὴ Βιβλιοθήκη ἐν Ὁξφορδ, ἥτις ἀπολαύει τοῦ προνομίου νὰ λαμβάνῃ ἐν ἀντίτυπον οἰοῦν ὅποτε βιβλίου δημοσιευομένου ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Ἀγγλίας. Ἡ Βοδλεϊανὴ βιβλιοθήκη, ἔλαβε τὸ ὄνομα αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Σίρ Θωμᾶ Βόδλεϋ, ἐπιχειρήσαντος τὴν ἐναρξιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1597.

ΘΑΝΑΤΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΝΑΡΩΝ

ΚΑΤΑ τὸ ἔτος 1878 ἀπέθανον τὰ ἐξῆς ἐπίσημα πρόσωπα: Βασιλεῖς καὶ Πρίγκηπες. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, Βίκτωρ Ἐμμανουήλ. Ὁ Πάπας, Πῖος Θ'. Ὁ ἑκπτωτος βασιλεὺς τοῦ Ἀννοβέρου, Ἐρνέστος. Ἡ βασίλισσα τῆς Ἰσπανίας, Μερσεδές. Ἡ ἑκπτωτος βασίλισσα τῆς Ἰσπανίας, Χριστίνα. Ὁ αὐτοκρατορικὸς πρίγκηψ τῆς Ἰαπωνίας, Τακένο Μίγα. Ὁ δούξ τοῦ Γλυξ-βούργου, Κάρολος. Ἡ πριγκίπισσα τῆς Ἑσθης Ἀλίκη.

Πολιτικοὶ ἄνδρες καὶ διπλωμάται. Ὁ διοικητὴς Βουλγαρίας, Τσερκάσκις. Ὁ ἰταλὸς πατριώτης, Μάρκησις Παλαβιτσίνης. Ὁ Γάλλος δημοκρατικὸς, Ρασπᾶιλ. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἰταλικῆς Γερουσίας, Σκλόπης. Ὁ πρῶν πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας, λόρδος Ἰωάννης Ρῶσσελ. Ὁ Γάλλος βουλευτὴς καὶ ὑπουργός, Γαρνιέ-Παζές. Ὁ πρῶν πρόεδρος τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως καὶ πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος Δημήτριος Γ. Βούλγαρης.

Στρατιωτικοί. Ὁ Ἰταλὸς στρατηλάτης, Λαμάρμορας. Ὁ Γάλλος στρατηγὸς κόμης Παλικᾶος, διακριθεὶς ἐν Σινικῇ. Ὁ ὑπερασπιστὴς τοῦ Βελφῶρ Λενφὲρ-Ροσσέρω. Ὁ Ῥῶσος στρατηγὸς Σίλδερ-Σουλδνερ. Ὁ Πολωνὸς Θιεροσλάφσκις. Ὁ Ὁθωμανὸς ναύαρχος Ἀχμέτ-Καϊζερλή πασᾶς, εἰς τῶν τελευταίων μαχητῶν τοῦ Ναυαρίνου.

Ἐπιστήμορες. Ὁ Γάλλος φυσιολόγος Κλαύδιος Βερνάρ. Ὁ Ἰταλὸς ἀστρονόμος Σέκης. Ὁ Γερμανὸς νομοδιδάσκαλος Ἄρντς. Ὁ περικλεὲς ἀνατόμος τῆς Βιέννης Ροκιτάνσκις.

Κληρικοί. Ὁ ὑπουργός τοῦ Πάπα καρδινάλιος Φράγκης. Ὁ Γάλλος ἐπίσκοπος Δυπανλὸς. Ὁ Ἰρλανδὸς καρδινάλιος Κούλλεν.

Συγγραφεῖς καὶ καλλιτέχναι. Ὁ Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς Λομενῆ. Ὁ νέστωρ τῶν Ἀμερικανῶν ποιητῶν Βράϊαντ. Ὁ Γερμανὸς ποιητὴς Γούτσκωφ. Οἱ Γάλλοι ζωγράφοι Κορβέ, Ζαυκάρ καὶ Δωβιγνύ. Ὁ Σλάβος ζωγράφος Τσέρμακ. (Στοά).

ΑΓΡΑ ΣΥΖΥΓΙΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΕΞΚΙΜΩΟΙΣ

Ἡ τοῦ γάμου τέλεσις γίνεται περιέργως παρὰ τοῖς Ἐσκιμῶις. Ὅταν πλὴς τις φονεύσῃ λευκὴν ἄρκτον, θεωρεῖται τοῦτο ὡς ἱκανὴ ἀπὸδειξις τῆς ἱκανότητος αὐτοῦ νὰ δικτηρήσῃ οἰκογένειαν· λέγουσι λοιπὸν αὐτῷ νὰ ἀρπάσῃ σύζυγον. Καίροφθαλκεῖ οὗτος τὴν νύκτα,